

Měli mravenci žihadla?

Vilda a Fína na stopě plšimu zloději,
zkamenělému slonovi a tajemství přírody

Pavína Táborská  Zdeněk Táborský



Měli mravenci žihadla?

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.edika.cz
www.albatrosmedia.cz



Pavλίna Táborská a Zdeněk Táborský

Měli mravenci žihadla? – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS  **MEDIA** a.s.

Měli mravenci žihadla?

Vilda a Fína na stopě plšimu zloději,
zkamenělému slonovi a tajemství přírody

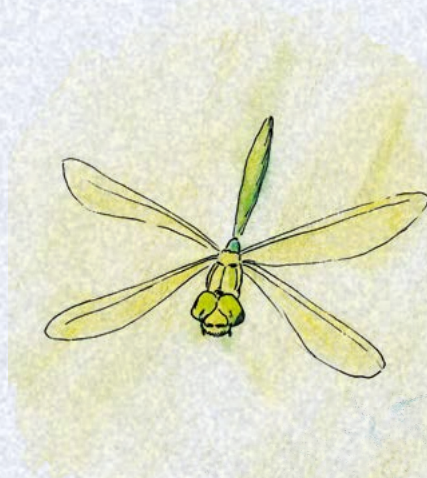


Pavλίna Táborská a Zdeněk Táborský

Edika
Brno
2018

Obsah

Zloději, zloději, ve dne v noci chodějí ... ale hlavně v noci	3
Nejsou dvojčata jako dvojčata	21
Strašidlo z Vlčího hradu	41
Kamenná slunce nezahřejí a nezahřejí	61
Jak jsme se drápali na Drábské světničky	77
Apríl!	91
Jak se líhnou motýli	102
Kde bydlí moudivláček?	120
V Moravské bráně	132
Pod Čertovou zdí	143
Na ostrově u Prahy	153
Mušle z Mušlova	162



Zloději, zloději, ve dne v noci chodějí ... ale hlavně v noci



NA PÁTEČNÍ RÁNA SE VŽDYCKY TĚŠÍM NEJVÍC. VILDA TO NECHÁPE, KLUK JEDEN NECHÁPAVÁ. Kroutí hlavou jako opice a říká: „Fíno, Fíno, co blbneš? Co je na tom pátku tak božího, jak pořád vykřikuješ, když je pořád ještě škola a musí se vstávat?“

Ale já jsem neoblomná – boží je na tom přece právě ten pocit, že už zbývá jen ten poslední den školy a po vyučování nastává víkend. Celé páteční dopoledne se můžeme krásně těšit, až už poletíme na oběd a pak vystřelíme ze školy. Jen paní učitelka pro to těšení nemá pochopení a rozčiluje se, proč jsem vždycky v pátek tak nesoustředěná. No jo, kdyby jen věděla, co všechno musíme s Vildou a dědou o víkendu stihnout. To není jen tak.

Tohle páteční ráno bylo zvláštní. Nemohla jsem pořádně spát, pořád jsem se převalovala a vzdychala jako onehdy táta, když se přecpal grilovaných žebírek na medu a sténal, že má snad žlučnickový záchvat. Včera jsme ale měli k večeři zeleninový salát s rybou, protože chceme být zdraví a dlouho vydržet, jak říká mamka. Ale stejně mi bylo těžko, jako kdybych spořádala sto žebírek přímo z mamuta. V polospánku jsem se jako v mrákotách kroutila jako žížala vypadlá rybářovi z plechovky a mumlala: „Paní učitelko, paní učitelko, já jsem se opravdu učila, tohle jsme přece ještě neprobírali.“

Vilda se mi pak ráno v koupelně smál, že prý jsem tohle mlela. V tom ranním mřovatém snu se mi totiž zdálo, že stojím před tabulí, v ruce mám křídu a paní učitelka naléhá: „Tak Fíno, piš přece!“ A já vůbec nechápu, co mám psát, nevím dokonce ani, jaký je předmět. Najednou si ani nejsem jistá, jestli jsem ve správné třídě, a vykřiknu leknutím. Musí vám být jasné, že tohle se mi nikdy nestává, tak se mi nikdo nemůže divit, že jsem se tak vyděsila.

Ovšem brácha pochopení nemá. No jo, vzbudilo ho to. „Co zas vyšiluješ, ségra? Zdálo se ti, že jsi dostala pětku, che. Že jo?“ Ani netuší, trouba jeden, jak se skoro trefil.

„No promiň, no,“ trochu jsem odsekla, „tak jsem tě jednou vzbudila, stejně bude za chvíli zvonit budík.“ „No kdyby jednou,“ držkuje Vilda, „vzbudila jsi mě už před hodinou, jak jsi pořád něco drmolila a vykřikovala. Zkoušel jsem na tebe zamlaskat a zapískat. Alespoň na tátu, když chrápe, jako když řeže motorovou pilou, to funguje. Ale ty nic, dál sis mumlala. Tak jsem si nakonec musel strčit hlavu pod polštář a víš, jak se pod



Fíno mívající sen

polštářem blbě dejchá?“ zakončil brácha tu litanii vyčítavě. „A když už konečně zase usnu, tak začneš zase. Chjo, no teď už neusnu!“ skoro vykřikl a vtom začal vyzvánět budík. „Teď už teda fakt neusneš, brašule,“ řekla jsem a utíkala rychle do koupelny a zabouchla za sebou dveře, poněvadž jsem viděla, jak Vilda bere do ruky polštář, aby ho po mně hodil. A taky že hodil, potvorák. Ale protože je po ránu zpomalený jako lenochod, a to ještě přestárlý, odrazil se polštář o zabouchnuté dveře.

Nejsem si jistá, jestli to bylo tou rozcvíčkou s polštářem, ale tentokrát i Vilda vstával o něco svižněji. „Vidíš, vidíš,“ řekla jsem mu v koupelně, „i na tebe funguje kouzlo pátku. V pondělí bys vstával sto let.“

Vilda se zatvářil útrpně, jako že jsem zase chytrá. Já si myslím, že musel chtě nechtě uznat moji pravdu, ale jenom v duchu, protože ješitnost by mu nedovolila přiznat ji nahlas. Pak řekl: „Jsem si vzpomněl, ty chytrá, že včera večer, když jsi byla zrovna na výtvarce, telefonoval děda, že mají doma zloděje. Takže, ségra, o víkendu je plán jasnej. Budeme pátrat a číhat na zloděje!“

„Zloděje čeho jako?? Jestli dědovi a babičce něco ukradli, tak přece musí zavolat policii. Přece nebudeme sami chytat nebezpečné recidivisty!“ zděsila jsem se, až mi skoro vypadl zubní kartáček z ruky. „Klid, ségra, klid,“ poplácal mě Vilda rukou po rameni a přitom mě, čuně jedno, upatlal pastou na zuby. „To nebude jen tak obyčejnej zloděj, znáš dědu. To bude asi nějaká jeho nová bojovka nebo tak něco. Šmankote, kdyby to byl normální zloděj, tak by asi ty policajty zavolali. No a navíc



by Čert s Andělkou štěkali jak šílený, znáš je. Takže myslím, že by se normální zloděj ani neodvážil dovnitř, ha," uzavřel Vilda a šel se nasnídat. Rychle jsem si vyčistila teplou vodou ten flek od pasty a uháněla taky.

Dopoledne ve škole proběhlo celkem bez problémů, ačkoli jsem pořád musela myslet na to, co se stalo v babiččině a dědově chalupě za zločin. Taky jsem si říkala, že by nebylo od věci začít chodit na karate nebo na nějaké kurzy sebeobrany. Koneckonců život má člověk jen jeden a nemůže se pořád spoléhat na někoho jiného, že ano.

Táta se jako obvykle zdržel v práci. Vyráželi jsme tedy dost pozdě a dorazili jsme až před sedmou, takže pěkně hladoví.

„Kde se couráte, bando?“ volala na nás babička ze zápraží. Zatímco jsme vystupovali, už se na nás vrhali Čert s Andělkou. Čert vždycky skáče radostí skoro až do stropu, čehož brácha onehdá využil a naučil ho skákat do náruče. Takže stačí ukázat na nějakého člověka, například Vilda teď ukázal na vyjukaného tátu, který zrovna vystoupil a začal si protahovat svoje rozlámaná unavená záda, jak vždycky říká... Ale abych se do toho nezamotala, tak stačí ukázat na někoho a říct „hop!“, no a táta měl co dělat, aby Čerta chytil. Chvilí ho choval jako mimino, ale když mu Čert olízl nos, pustil ho a řekl: „Psisko jedno, dost bylo muchlování, mám hlad.“ Andělka se mazlila s maminkou, kroutila se jí u nohou a blaženě kňučela a pošťekávala.

„Kde je děda? Ahoj, babi,“ dala jsem babičce v letu pusu a rychle shazovala boty a řítila se dovnitř. „Počkat, počkat, kdo pomůže nosit tašky?“ ozval se tatínek. Zoufale jsem zakvílela: „Ale mně se chce hrozně čůrat.“ Vilda blahosklonně poznamenal: „Nech ji, tati, já to poberu, abychom pak Fínu nemuseli přebalovat, haha,“ zasmál se svému nepovedenému vtipu. Ve dveřích políbil babičku na obě tváře a pronesl: „Vážená dámo, přeji krásný večer. Co je k večeři?“ Všichni se rozesmáli. „A já už myslela, Vildo, že se z tebe stal gentleman,“ vyprskla maminka, „a ty myslíš zase na jídlo, vid’?“ „Ale né, jsem gentleman každým coulem,“ culil se Vilda. Skládal tašky do předsíně, a když se zouval, podíval se vyčítavě na babičku a zeptal se znovu: „Tak babi, co je teda k tý večeři?“

K večeři bylo maso s bramborovým knedlíkem a se špenátem, to miluju. Vilda se vždycky snaží být vtipnej, že budu celá zelená, když toho sním tolik, ale špenát je prostě nejlepší.

Po jídle udělala babička meduňkový čaj, prý na uklidnění, poněvadž posledních pár dní je dědeček na nervy. „No bodejť!“ vykřikl děda. „Vždyť já očesal celý ořešák, na půdě se suší asi sto kilo ořechů, ale představte si,“

dramaticky se odmlčel, „jestli necháme toho zloděje takhle řídit, tak do příštího týdne bude půlka ořechů fuč. Potom, bando, zapomeňte na vanilkové rohlíčky a plněné ořechy a pracny a košíčky a ženevské placičky a já nevím, co ještě, na Vánoce.“ Vildovi zacukalo v oku. To se mu děje vždycky, když má nervový šok. „Cože?? Vánoce bez vanilkových rohlíčků, to nikdy!“

„A dědo,“ nedalo mi to, „to mi řekni, co je to za zloděje, když se protáhnou kolem Čerta s Andělkou a kradou jenom ořechy? Peníze vám neukradli?“ Babička se rozesmála: „No ještě to tak.“ „To víš, holka,“ řekl děda, „Čert s Andělkou chrněj jak polena celou noc, ty nevzbudí ani kuna, když dupe na půdě jako slon. Ostatně ti naši zloději taky nejsou zrovna potichu. Občas si zapískají, zaškrábou a lítají jak šílený, i já to někdy slyším.“

„Ahá, tak to nejsou žádný pořádný zloději, ale myši,“ protáhl Vilda zklamaně obličej. „Prdlajs myši,“ nadskočil děda ve svém ušáku tak rozčileně, že babička málem pustila podnos s hrníčky s čajem a kafem, které zrovna nesla na stůl. „Tak co teda?“ byla jsem už zvědavá. „Plši, děti, plši to jsou,“ vysvětlila babička a zatvářila se jako národní umělkyně po převzetí ceny za celoživotní dílo.

„Prosím tě, plši,“ zvedl poprvé tatínek se zájmem hlavu od novin, „vždyť ti jsou chránění, ne?“ „Haha, vsadím se, že to dalo dědovi hroznou práci, aby je nalákal k nám na půdu,“ ozvala se mamka z kuchyně od dřezu s nádobím. Stoupla si mezi dveře a otírala si mokré ruce do kalhot. „Abys je mohl s dětma v noci pozorovat a dělat si výzkum, vid? Přiznej se!“ zahleděla se dědovi přímo do očí. „Vzdávám se, je to tak,“ pokrčil děda rameny. Mamka se vítězoslavně usmála.

„Plši? Co to je? V životě jsem žádného neviděla, ani o nich neslyšela,“ pronesla jsem udiveně. Vilda dělal, jako že to ví, ale bylo na něm vidět, že takové zvíře taky nezná. „Plši jsou, děti, noční zvířátka, a proto je vidělo jen málo lidí,“ řekl děda a pohodlně se rozvalil v křesle. Bylo vidět, jakou má radost, že nám zase může říct něco nového.

„Plši patří mezi hlodavce a jsou u nás dokonce čtyři druhy: *plch velký*, *plch zahradní*, *plch lesní* a *plšík lískový*. Všichni jsou vzácní a chránění, a proto je zná jen málokdo. Vypadají trochu jako malé, šedivé veverky s huňatým ocáskem a velkýma očima. Jsou to všežravci, jedí ořechy, žaludy, semena, houby, listy, larvy a někdy ukradnou i ptačí vajíčka.“ „No to ale od nich není ani trochu hezké,“ skočila jsem dědovi do řeči. „To máš pravdu, to není,“ pokračoval děda, „ale je to příroda. Co mají dělat, když mají hlad a v hnízdě třeba hladové děti?“

„Jé, dědo, já bych chtěla vidět plši děti, půjdeme se na ně podívat?“ zaškemrala jsem. „To není, Fínko, vůbec jednoduché,“ řekl děda. „Plši jsou velmi plaší. A dobře dělají, protože některým lidem se nedá

věřit.“ „Jak to?“ divil se Vilda. „Tak třeba ve středověku, když byla někdy neúroda a hladomor, šlo i plchům o život,“ vysvětlil děda. „U nás byl někdy hladomor?“ skočila jsem dědovi do řeči. „No jéje. A ne jednou,“ rozhodil děda rukama. „Naposledy byl u nás v Čechách koncem 18. století. Tehdy byla dva roky v létě taková zima, že se neurodilo skoro žádné obilí. Podle záznamů v kronikách prý dokonce v srpnu sněžilo. Nebylo co jíst a hlady umřela desetina obyvatel Čech. Lidi byli tak hladoví, že zkoušeli jíst všechno možné, takže i plchy. Plši totiž spí zimním spánkem stejně jako třeba ježci a lidi je vybírali z jejich doupat. Vlastně je měli jako takové živé konzervy,“ dokončil děda. „Téda, to jsou věci,“ hvízdal Vilda. „Slyšel jsem, že i námořníci kdysi dávno měli takové živé konzervy,“ dodal Vilda. „Taky plchy?“ chtěla jsem vědět. „To ne, ségra, ale mořský želvy, vid', dědo?“ dožadoval se Vilda pochvaly.



Dostalo se mu jí, ale děda ho musel trochu opravit: „Správně, Vildo, želvy to byly, ale ne mořské. Byly to želvy sloní, tedy suchozemské. Evropané je kdysi při svých plavbách objevili na Galapágách a zjistili, že tyhle želvy dokážou bez jídla a pití vydržet celý rok. Navíc jsou obrovské – metr dlouhé a váží až dvě stě kilo. Takže je námořníci hned začali nemilosrdně chytat a zavírat do podpalubí, kde je drželi jako živé konzervy.“ „Chudinky malý,“ politovala jsem je. „Spíš velký, ne?“ opravil mě hned Vilda. „No tak velký,“ odsekla jsem mu, „ale stejně chudáci. Ale teď už se to dávno nedělá, vid', dědo?“ ujišťovala jsem se.

„Samozřejmě že ne,“ uklidňoval mě děda. „Jednak jsou želvy sloní chráněné, protože jich už je opravdu hodně málo...“ „To jak je ti námořníci jedli, tak je skoro všechny snědli,“ neudržela jsem se rozčilením. Děda ale klidným hlasem pokračoval: „A jednak už dávno máme normální konzervy.“

„To je dobře,“ řekl Vilda a hluboce se zamyslel: „A dědo, kdy vlastně byly vynalezeny konzervy?“ Představte si, že i tohle děda věděl. Ne nadarmo mu babička někdy říká „naše chodící encyklopedie“. „Konzervy vznikly díky Napoleonovi Bonaparte už na samém konci 18. století,“ poučil nás. „Cože?“ divila se i mamka z kuchyně. „No jo, no jo, Bonaparte totiž dal vyhlásit takovou soutěž o to, kdo vymyslí nejlepší způsob, jak uchovat jídlo pro jeho vojáky, aby měli na dlouhých vojenských taženích po celé Evropě dostatek

kvalitního jídla. Nějaký kuchař z Paříže pak vymyslel skleněnou konzervu a o pár let později si jeden obchodník z Anglie nechal u anglického krále patentovat konzervu plechovou.“ „To jsou ale věci,“ ozval se tatínek od novin.

„Vůbec za posledních sto let pokročil vývoj tak dopředu, že pro mou babičku a dědu například,“ pokračoval děda, „by to bylo jako sci-fi.“ „Jak to, dědo?“ vyzvídal Vilda. Táta odložil noviny a odpověděl za dědu: „Tak si vezmi, moje babička s dědou neměli dlouhá léta doma ani televizi, ani ledničku, to až na sklonku života. Neznali počítače, mobilní telefony ani Facebook. A jejich babičky a dědečkové neznali ani letadla, ani elektřinu,“ zamyslel se. Pak pokračoval: „Třeba moje babička vyprávěla, jak jednou její maminka, vaše praprababička, poslala svého čeledína do chlíva zhasnout. Ona měla statek a byla to žena pokroková a schopná, a tak si nechala elektřinu zavést nejen do domu, ale i do chlíva. A ten čeledín dlouho nešel. Lekla se, jestli se mu něco nestalo, a šla se podívat, co tam v tom chlívku vyvádí,“ zasmál se táta. „A co myslíte, že tam dělal?“ mrkl na nás. Pokrčili jsme všichni rameny. „Stál na štaflích a snažil se tu žárovku zhasnout sfouknutím, jako svíčku.“ Všichni jsme vyprskli smíchy. „A to je vlastně pouhých sto let,“ dodal táta.

„To je pravda, vždyť co je teď novot,“ vzdychla babička. „Náhodou, babi, mobil se ti líbí, ne?“ zeptala jsem se. „Mobil určitě, to je šikovná věčička,“ přitakala babička, „počítače jsou taky důležité, i když...“ zarazila se, „... i když bychom se bez nich taky klidně obešli.“ „No to teda ne ne,“ ohradil se Vilda. „Ale jo jo,“ trvala si babi klidně na svém. „Obešli bychom se klidně i bez sociálních sítí a bez televize a lidi by na sebe měli víc času. Víc by se setkávali osobně, víc by chodili do společnosti, do divadel, na výstavy,“ začala babička vypočítávat. „To máš, mami, pravdu,“ přišla babičce na pomoc mamka z kuchyně. „A vůbec, vyrazíme si do divadla. Něco vyberu.“

„Vyberte něco, holky, hlavně když tam nebudu muset,“ řekl děda rozšafně. „A ještě vám teď řeknu další zajímavost o plších.“ „Ať chceme nebo nechceme, vid?“ dělala si mamka legraci. „Mami, nezlob dědu,“ zahrozil Vilda na mamku prstem. „Povídej, dědo.“

„Pamatujete si, jak jsme vloni v lomu v Dětani hledali zuby a kosti všelijakých malých savců pohřbených v sopečném popelu?“ „Jo jo, to si pamatuju,“ nadskočil Vilda nadšeně. Asi proto, že si jednou na něco vzpomněl, haha. „Potkali jsme tam přeci toho tvýho kamaráda,“ pokračoval Vilda. Děda se poškrábal zamyšleně za uchem a pak se mu rozsvítilo v očích: „No jo, máš pravdu, Vildo. Potkali jsme tam Oldu.“ Děda se obrátil nadšeně na babičku: „Musíme ho pozvat na oběd, Jani.“ „Musíme,“ přitakala babička, „tak ho pozvi.“

„No jo,“ vykřikla jsem nadšeně, „to bylo tam, co měl Vilda svou první jarní koupel přeci. Jak tam po pás zahučel do vody a Čert tam pak hupsl za ním.“ Vyprskli jsme smíchy a Vilda se trochu urazil: „Jen se smějte. Ale kdo se směje naposled, ten se směje nejlíp.“

„Tam blízko vesnice Valeč,“ vrátil se děda ke svému tématu, „ve vápencovém lomu našli kolem roku 1690 spoustu otisků sladkovodních ryb a velkých vážek, ale taky...“ děda se odmlčel, aby dodal svému vyprávění na dramatickosti. A Vilda se samozřejmě chytl. „Co, co?“ začal nadsakovat. Děda se spokojeně zaculil a řekl: „Našli tam zkamenělou kostru velkého plcha. Praplcha! Co u nás žil před třiceti milióny let.“ Pokýval důležitě hlavou. „A jak byl ten plch velký, dědo?“ zeptala jsem se. „Byl větší než naši plši?“

„To byl, ale kolik měřil, přesně nevím,“ odpověděl děda. „A skoro se nám ztratil, přitom takový vzácný nález.“ „Šmankote, jak to?“ pohoršoval se Vilda. „Tehdy totiž ještě nebylo Národní muzeum, to založili až v roce 1818. O praplcha se zajímali všichni světoví vědci a náš zkamenělý praplch putoval z jedné soukromé sbírky do druhé. Dlouhou dobu byl považován za ztraceného, ale pak ho znovu v jedné sbírce objevili.“ „A kde je teď?“ napadlo mě. „Teď je v Přírodovědném kabinetu na zámku Waldenburg v Sasku.“ „A kde je Sasko?“ zeptala jsem se. „V Německu,“ poučila nás hned babička. „A máme s ním společnou hranici v Krušných horách,“ přidala se mamka. „V Sasku jsou Drážďany a Lipsko a také tam spolu s Němci žije malý slovanský národ, Lužičtí Srbové. Jejich jazyk se hodně podobá češtině. Například mají hlásku Ř. Tu mají na celém světě kromě nás a Lužických Srbů už jenom Poláci,“ dodal táta.

Chvíli jsme hráli karty a pak šli rodiče a babička spát trapně do postele, zatímco my s dědou a s bráchou jsme si vzali karimatky, spacáky a polštáře a šli si lehnout na půdu. Andělka s Čertem se samozřejmě nalepili na nás, což děda okomentoval kousavým: „To jsem zvědav, když vám budou ti plši lítat až pod nosem, jestli vás to vzbudí.“

Museli jsme ořechy odhrnout trochu na stranu, abychom si měli kam lehnout, a přitom jsme si všimli, že některé skořápky mají v sobě díрку a jsou prázdné! „Dědo!“ nechápal Vilda, „jak to dělají?“ „To víš, Vildo, jsou šikovní. Oříšek snědí, nebo si ho někde schovají na horší časy.“ „A jak ho vytahují?“ nechápala jsem. „Mají snad na to nějakou vidličku?“ „Cha, ségra,“ plácl se Vilda do čela, „ty bys nutila přiborem jíst i veverka, hehe.“ „Plchy, Vildo, plchy,“ opravil ho děda.

Čert se uložil vedle bráchy a Andělka vedle mě. A když jsem usínala, cítila jsem krásnou vůni dřeva a ořechů. V pátek jsme se ovšem zlodějů nedočkali. Spali jsme totiž po vzoru Čerta a Andělky jako polena, tolik jsme byli po týdnu školy unavení. Teda, Andělka s Čertem se v noci několikrát vzbudili, asi

jak spali tentokrát přímo na místě činu, tak zloděje i cítili a jeho ťapkáni tudíž neignorovali. Několikrát i zaštěkali, což nás lehce probralo do mráкотného stavu. Ale i když děda svítil baterkou kolem dokola jako o život, žádného plcha jsme při krádeži nenačapali. Škoda.

Noční číhání na plchy se tedy ukázalo jako neúčinné. Ráno nás probudilo babiččino hubování. „Dědo, ty máš opravdu někdy nápady jako malý kluk. Tak dlouho tě znám a stejně vždycky něčím překvapíš.“ „Copak? Pročpak tak hudruješ, Jankulinko?“ Babička odpověděla poněkud nakvašeně: „Kdo mi asi nacpal ořechy do bot, co nosím na zahradu? Asi nějaký duch! Chtěla jsem jít dát králíkům a málem mě trefil šlak. A neříkej mi Jankulinko, víš, že to nemám ráda! Vypadám snad jako nějaká koule?“ „Pardón, pardón, Jantyčinko... jaké ořechy?“ Děda se tvářil tak nechápavě, až vypadal – pardon, že to takhle reknu – trochu ťukle.

„Ořechy v botách?“ zvedl děda tázavě jedno obočí, to pravé. A dodal sebejistě: „Tak to jsem nebyl já, drahoušku, to byli určitě ti naši plši. Tedy to je neuvěřitelné,“ kroutil hlavou, „oni nám neřádí jen na půdě, ale po celém domě! Normálně si z půdy běhají chodbou dolů,“ žasl děda. A pak dodal: „No nic. Prostě už nemohli, měli plná bříška, tak si udělali zásobu na zimu. Ovšem netušili, že na špatném místě.“

„Já myslím, dědo,“ podotkla jsem, „že to ještě nebylo tak špatné místo, protože jsou i horší místa. Například kdyby si to schovali do Vildovy boty, bylo by to pro ně dost nebezpečné.“ „A proč jako, ty chytrá?“ urážel se Vilda. „Přeci proto, že by hrozilo, že se při schovávání udusej,“ uchichtla jsem se. Protože kdybyste si čuchli k Vildovým kopačkám, pochopili byste, o čem mluvím. „Vtipe, vylez,“ zamumlal

po plším obědě



Vilda a tvářil se, že dneska vstávat nebude. Nakonec ale vstal, protože to zezdola z kuchyně zavonělo míchanými vajíčky.

U snídaně jsme pak probírali další taktiku číhání a lovení a Vilda najednou vykřiknul: „Mám to! Vyrobíme pastičku, dáme do ní návnadu, sklapovací.“ „Cože, sklapovací návnadu?“ zaujalo dědu. „Ale ne, popleto, normální návnadu, do sklapovací pastičky,“ vysvětlil Vilda trpělivě dědovi. Babičku to, nevím proč, hrozně rozveselilo. Rodiče ještě chrněli, úplně jako my v noci. Jako polena.

Po snídani děda zvolal silným hlasem, aby to slyšeli všichni v domě: „Kdo dneska jede se mnou na výlet? Jedeme navštívit slony.“ „Do ZOO?“ houkl táta z koupelny. „Maminka ještě spí, tak jedte sami, my pomůžeme babičce s vařením,“ nabídl se. „Tak jo, co říkáte, Fíno a Vildo, my si sami poradíme, že jo?“ „A kam pojedem do ZOO?“ vyzvíдалa jsem. „Já neřekl, že pojedem do ZOO,“ zatvářil se děda tajemně. „Tak kde chceš vidět slony, dědo?“ začal se zajímat i Vilda. „Ti sloni nejsou živí, jsou kamenní.“ Vtom vstoupila do kuchyně mamka a pronesla: „Děda je prostě zarytý přírodovědec, zajímá ho příroda, ať je živá či neživá. Patří to k sobě jako pravá a levá ruka, vid', tati?“

Vypadalo to, že neprojevujeme dostatečné nadšení a jásot. Bodejť, on je totiž brácha po ránu vždycky tak nějak ještě napůl spící. Děda si zklamaně vzdychl: „Nehlaste se všichni.“ Mamka se začala ošívát, až z ní vylezlo: „Já se dneska omlouvám, tati, byla jsem tam s tebou jako dítě asi stokrát. Já radši budu s babičkou dělat kompoty a marmelády. A taky jí pomůžu vařit večeři, jo? Co byste si dali?“ snažila se mamka dědu rozveselit. „To je jedno,“ řekl děda. „Jé, tak to jestli nemusím pomáhat s vařením, jestli se opravdu, ale opravdu beze mě obejdete, tak to já bych si šel zase jednou zarybařit. A třeba chytnu nějakou zlatou rybu,“ zajásal táta. „Bude stačit rybka k večeři?“ „A to víš, že se bez tebe obejdeme,“ ujistila tátu babička. „I když to bude těžké.“

Děda se tvářil pořád nějak zaraženě, tak jsme na sebe s bráchou mrkli a řekli jako jeden muž: „My ale pojedeme hrozně rádi, dědo. A vezmeme i Čerta s Andělkou.“ Byla to pravda, že pojedeme hrozně rádi. Výlety s dědou jsou vždycky super a nabitý dobrodružstvím. A taky tedy musím přiznat, že kdybychom nejeli, hrozilo by nám naprosto nedobrodružné trhání ovoce a zavařování.

„A kam pojedeme, dědo? Je to daleko?“ vyzvíдал brácha. „Jak se to vezme,“ řekl děda. „Záleží na tom, odkud se jede. My pojedeme přes Jablonné v Podještědí.“

„A jak dlouho to bude trvat?“ vyzvíдалa jsem. „Neboj, to uběhne,“ ujistil mě děda. Ale cesta ubíhala hrozně pomalu. „Jé, to je nuda,“ remcal Vilda, „kdy už tam budeme?“ „Ještě vydržte asi tak hodinku,“

konejšil nás děda. „Něco si zaspíváme.“ Začali jsme zpívat Krylova Anděla a Andělka začala výt. „Haha, asi si myslí, že zpíváme o ní,“ smál se Vilda. „Andělíčku, ticho,“ okřikl ji jemně děda a pohladil ji pohledem. Pak zase upřel pohled na silnici a vykřikl: „Ježkovy voči, ježek. Já ho málem přešel, uf.“ „Ale nepřešel, vid' dědo?“ „To víš, že ne, řídím jako profík,“ pyšnil se děda.

„Ale když jsme u těch ježků, něco vám o nich povím.“ „Povídej, dědo,“ povzbudili jsme dědu vzorně. „Ježka známe všichni, že ano,“ začal děda. „Jasně, to si piš,“ ujistil ho Vilda, „navíc předloni jsme ho přeci na podzim u vás vykrmovali, vzpomínáš?“ „Vidíš to, máš pravdu,“ nadchl se děda, „jak chodil na jídlo kočkám, takovej mrňous.“ „Jé, to bylo to krásný ježátko,“ vzpomněla jsem si taky, „Fanouš jsme mu říkali.“

„A jestlipak víte, že jsou u nás dva druhy ježků?“ zeptal se děda. „Jaký?“ vyzvídal Vilda. „Západní a východní. Západní ježci chodí hezky učesaní,“ přihladil si děda svoje vlásky kolem pleše. „Jak jako učesaní, dědo?“ zajímalo mě, „copak se češou hřebenem?“ „Ale né, šiško, to ne. Ale mají ostny jakoby



uhlazené dozadu. A taky mají hnědou náprsenku. Oproti nim východní ježci chodí neučesaní, ostny jim rostou na všechny strany a náprsenku mají bílou.“

„A co udělá ježek, když se cítí v ohrožení?“ probudily se v dědovi jeho učitelské geny. „Stočí se do klubíčka,“ vystřelila jsem rychle odpověď. „Správně, zlatíčko,“ pochválil mě děda a Andělka štěkla. Andělka mě sice zbožňuje, to ona nás všechny, ale stejně žárlí, kdykoli děda pochválí někoho jiného než ji. Děda řekl Andělce „Klíííd“ a pokračoval: „Děti může mít ježek najednou i deset. Rodí se slepé a ostny mají už při narození, ale měkké a bílé. Oči se jim otevrou až za dva týdny a postupně jim také ztmavnou a ztvrdnou ostny.“

„A proč vlastně my ty ježky na podzim dokrmujeme?“ ptal se Vilda. „Protože žijí podobně jako medvědi. Na jaře a v létě se snaží poctivě se vykrmit na zimu a zimu pak celou prochrní v pelíšku,“ objasnil děda. „Jé, to by se mi taky líbilo,“ záviděla jsem. „A nejradši si smlsnou na žízalách a slimácích,“ dodal děda. „Fuj, tak to by se mi nelíbilo,“ řekla jsem rychle. „Ale někdy se stane,“ držel se děda poctivě tématu ježčího vykrmování, „že se ježčí mimina narodí až pozdě v létě. A to pak hrozí, že se nestihnou vykrmit. Měly by mít víc než tři čtvrtě kila. A když váží míň, bez naší pomoci by zimu nepřežily.“

„A dědo, proč vlastně ježkům malují na záda jablka?“ ptal se Vilda. „Tak to by mě taky zajímalo,“ rozčílil se děda trochu. „Na bodliny si totiž zásadně ježci nic nenapichují. A jablka nežerou.“ „Ani hrušky?“ zeptala jsem se. „Ani hrušky, ani třešně, ani žádné jiné ovoce, protože ježci jsou co?“ „Hmyzožravci,“ odhadla jsem to. A trefila jsem se. A taky jsem byla hned pochválena. „No, takže čím bychom měli dokrmovat ježka, kdybychom na podzim nějakého mrňavého našli?“ zajímalo mě. Mít tak ochočeného ježka doma, to by se mi líbilo, zasnila jsem se. „Třeba granulemi od Čerta a Andělky nebo kočičím žrádlem, prostě hezky masitým,“ řekl děda.

„Tak to mu můžeme jako kočkám nalít i mlíko, ne?“ nadchl se Vilda, jako by objevil Ameriku. „Jen to ne!“ zděsil se děda, „mlíko by sice ježek s velikým mlaskáním vyžunkl, ale určitě by ho potom přišerně bolelo břicho. Měl by průjem a mohl by i umřít.“ „Aha,“ hlesl Vilda. „Vždycky je potřeba se poradit, co zvířátkům, kterým pomáháme, dávat. A když si nevíte rady ani vy, ani váš děda, dá se zatelefonovat třeba na Český svaz ochránců přírody.“

„Hele, projíždíme Jablonným v Podještědí,“ změnil děda najednou téma. „Dívejte se pozorně doleva, za chvíli na kraji lesa uvidíte něco moc zajímavého.“ Vilda koukal skrz okýnko tak poctivě, že mu málem vypadly oči z důlků. Hypnotizoval les, obličej rozpláclý o sklo, už pěkně zafuněné. „Brácha, podívej,

„jak funíš, budeš to pak muset dědovi vyleštit,“ napomenula jsem ho. Brácha se po mně ohnal jako po mouše a na chvilinku se na mě otočil, aby mě odpálkoval nějakou svou vtipností. A vtom jsem to uviděla, krásné bílé skály. „Jupí, dědo, vidím bílé skály!“ vypískla jsem nadšením. Brácha rychle otočil obličej zpátky ke svému okýnku a zavyl: „To snad není možný, ségra. To je nefér a nespportovní, takhle odvádět pozornost ostatních soutěžících!“

„Ale vždyť jsem to neudělala naschvál,“ bránila jsem se. „A že funíš, to je pravda. Hele, dědo, ty skály fakt vypadají trochu jako hejno slonů.“ „Jako hejno nikoli, maličká,“ parodoval děda agenta Bonda, „hejno je buď u ptáků, nebo u ryb, sloni a další savci se vyskytují ve stádech.“ „V podstatě je to vždycky skupina nějakých zvířat, ale z nějakého záhadného důvodu se jí u jedněch říká stádo a u druhých hejno,“ poučil nás Vilda.

Děda se zasmál a pokýval hlavou, jako že má Vilda pravdu. Zaparkoval na malém parkovišti a pak jsme šli pěšky až ke skalám. Vilda neustále vyzvídal, kdy už tam budeme, a děda skučel: „Ježkovy voči, Vildo, vždyť jsi velký kluk, necelý kilometr snad můžeš ujít bez řeči.“

A aby děda Vildovo fňukání rychle rozptýlil, začal s výkladem: „Tyhle skály vznikly před stomilióny let na dně druhohorního moře. Nejdřív byly jen pískem. Ten během miliónů let ztvrdl a změnil se v pískovec. Na začátku třetihor potom byly pískovcové skály vyzdvíženy do výšky, a jak na ně působil déšť, slunce, mráz a vítr...“ „Eroze!“ skočil dědovi do řeči Vilda. „Správně,“ odušil děda, „tak vlivem eroze se tvary těch skal obrušovaly a zaoblovaly a pukliny se rozšiřovaly. A jak to zvětrávání, ta eroze, bylo nerovnoměrné, tak na méně odolných částech skály vznikaly různé dutiny a jeskyňky. Taky je tu úzký, asi čtyři metry dlouhý skalní tunel. Z dálky skály připomínají stádo odpočívajících slonů.“

„A jsou to teda megasloni,“ podotkl Vilda. „Ale sloni jsou víc šedi,“ napadlo mě. „Přesně tak,“ přikývl děda, „za svoji bílou barvu vděčí tihle skalní sloni minerálu kaolinitu, který se používá na výrobu porcelánu. A vysoké jsou dvacet metrů,“ obrátil se děda k Vildovi, „tedy asi šestkrát vyšší než živí dospělí sloni.“

„Dáme si sváču,“ rozhodl Vilda. Ani já, ani děda jsme neodporovali. Usadili jsme se pod sloní skály a Andělka s Čertem nás začali hypnotizovat, co nám upadne. Nejvíc toho vždycky padá Vildovi, takže se oba postupně vždycky přešoupávají k němu. Jedli jsme a koukali na skály a děda se najednou plácl do čela: „Ted' jsem si vzpomněl, že o Bílých skalách se také vypráví starodávná pověst.“ „Jaká?“ zeptala jsem se tak rychle, až mi z toho zaskočilo. Brácha mě poplácal po zádech a poradil mi, ať nehltám, že mi to nikdo nesní. „Kdysi dávno,“ začal děda, „se tu jedné dívce ztratila na pastvě kráva. Kráva, to

